

ŠICEL, Miroslav (Varaždin, 16. kolovoza 1926. – Zagreb, 25. studenoga 2011.) - povjesničar hrvatske književnosti (nastavljač A. Barca i pripadnik trojstva najznačajnijih znanstvenika hrv. književne povijesti, uz V. Jagića i B. Vodnika), esejist, antologičar, autor udžbenika i nastavnih priručnika. U Varaždinu je završio osnovnu školu i gimnaziju, a diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu na tadašnjoj studijskoj grupi jugoslavistike. Kao srednjoškolski profesor predavao je hrvatski jezik i književnost na trima zagrebačkim gimnazijama. Godine 1957. postaje asistentom na Katedri za noviju hrvatsku književnost. Doktorirao je 1962. disertacijom "Franjo Horvat Kiš – tehnika pisanja malog pisca". Na Filozofskom fakultetu, najprije kao izvanredni, a zatim redoviti profesor, radi od izbora 1974. sve do umirovljenja 1996. Prvim literarnim radovima, dječjim pjesmama u *Jutarnjem listu*, javlja se za varaždinskoga gimnazijskog školovanja, zatim kratkim pričama, a književnu afirmaciju stekao je autorstvom i redateljstvom (uz scenografa Miljenka Stančića) dječjeg igrokaza *Bratac i sestrice*, izvedenog u varaždinskom kazalištu 1943. Međutim, Šicelov prvi kritički tekst *Čitajući Kovačića*, objavljen 1944. u *Hrvatskoj mladosti*, nedvojbeno otkriva buduće područje cjeloživotnog mu, književno-povijesnog bavljenja. Specijalizirao je metodologiju proučavanja književnosti kod prof. Markiewicza u Krakowu, predavao kao gost profesor na Slavenskom institutu u Kölnu, te na brojnim europskim sveučilištima. Bio je glavnim urednikom godišnjaka *Rad* Razreda za književnost HAZU i članom uredništava *Croatica*, *Filologije* i časopisa *Kaj*. Uredio je brojna izdanja hrvatskih pisaca u edicijama *Pet stoljeća hrvatske književnosti* i *Stoljeća hrvatske književnosti*; napisao izniman broj enciklopedijskih članaka. Autor je i suautor više srednjoškolskih priručnika i čitanki. Redovitim članom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti postao je 1996. Smrt ga je zatekla na dužnosti voditelja Zavoda za znanstveni rad HAZU Varaždin, zaslužnog i dugogodišnjeg predsjednika (od 1994.) *Kajkavskoga spravišća*, društva za širenje i unapređivanje znanosti i umjetnosti u Zagrebu (nakladnika časopisu *Kaj*). Bio je počasni doktor Sveučilišta u Rijeci, nosilac značajnih priznanja i nagrada, među kojima nagradâ za životno djelo „Vladimir Nazor“ (2007.), „Davorin Trstenjak“ (1986.), nagrade za životno djelo rodnoga mu grada Varaždina (2005.), nagrade „Božidar Adžija“ (1974.)... Odlikovan je Redom Danice hrvatske s likom Marka Marulića (1999.).

Autor je više od 25 knjiga (književnopovijesnih pregleda, monografija, antologija, biografija...) i tristotinjak eseja i članaka i studija iz povijesti hrvatske književnosti, o istaknutim joj stvaraocima, kao i onima (u skladu s Barčevom tezom) iz plejade "veličine malenih". Najznačajnija su mu samostalna djela: *Pregled novije hrvatske književnosti* (1966., 1971., 1976.), *Matoš* (monografija, 1966.), *Stvaraoci i razdoblja u novijoj hrvatskoj književnosti* (analize i sinteze, 1971.), *Programi i manifesti u hrvatskoj književnosti* (1972.), *Književnost moderne*. Povijest hrvatske književnosti, knj. V (1978.), *Hrvatska književnost* (1982.), *Kovačić* (monografija, 1984.), *Gjalski* (monografija, 1984.), *Osmišljavanja*. Studije i eseji (1987.), *Riznica ilirska*. 1835.-1895. (1985.), *Ogledi iz hrvatske književnosti* (1990.), *Rikard Jorgovanić* (monografija, 1991.), *Hrvatska književnost 19. i 20. stoljeća* (1997.), *Hrvatski književni obzori* (eseji i studije, 1997.), *Antologija hrvatske kratke priče* (2001.), *Antologija hrvatskog književnog eseja 20. stoljeća, I. i II.*, (2002.), *Pisci i kritičari* (2003.), *Povijest hrvatske književnosti, knj. I.* - Od Andrije Kačića Miošića do Augusta Šenoae (2004.), *Povijest hrvatske književnosti, knj. II* – Realizam (2005.), *Povijest hrvatske*

književnosti, knj. III. – Moderna (2005.), *Povijest hrvatske književnosti*, knj. IV. – Hrvatski ekspresionizam (2007.), *Povijest hrvatske književnosti*, knj. V. – Razdoblje sintetičkog realizma (1928-1941), 2009., *Hrvatski književni retrovizor* (2011.).

Nastavljajući Barčev filološki i sociološko–estetski pristup, Šicel je svoje *Povijesti...* inovirao i sintetizirao elementima suvremenih kritičkih teorija i metoda tzv. unutarnjeg pristupa, temeljeći ih na znanstveno relevantnim činjenicama, uz primat estetskoga kriterija, smatrajući kako ni jedna književna metoda nije samoj sebi cilj. Istraživao je na izvorima, iskazujući sustavnost u prilazu hrvatskom književnom korpusu i autorima, uzimajući istodobno u obzir sljedeće parametre: književno djelo, ideje i programe, književne časopise, ali i društveni kontekst ostvarivanja te literature, atipične svojim razvitkom u europskom književnom kontekstu kao i stilskim razdobljima u odnosu na procese u svjetskoj književnosti. (J. Skok).

Valja istaknuti i Šicelovo stilematsko polazište u metodi i terminologiji spram kajkavštine i čakavštine – u verifikaciji tronarječne biti hrvatske književnosti (dokazane izborom u antologijama kratke proze i eseja) kao bogatstva njenih književnih jezika.

LIT.: J. Skok: *In memoriam uglednom akademiku i dugogodišnjem predsjedniku Kajkavskoga spravišća – Miroslavu Šicelu (1926. – 2011.)*, *Kaj*, XLIV, br. 6 (2011); isti: *Akademik Miroslav Šicel (1926.-2011.) - istaknuti književni povjesničar varaždinskih korijena*, Hrvatski kajkavski kalendar 2013., MH - Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu, 2013.; B. Pažur (prir.): *Hommage akademiku Miroslavu Šicelu – najznačajnijem suvremenom povjesniku hrvatske književnosti*, *Kaj*, XLIV, br. 6 (2011); *Radovi sa znanstvenoga kolokvija posvećenoga 80. obljetnici rođenja i 55. obljetnici stvaralaštva akademika Miroslava Šicela*, HAZU - Zavod za znanstveni rad u Varaždinu, knj. 16, 2006.

(B. P.)

(*Natuknica o akad. Miroslavu Šicelu iz Enciklopedije Hrvatskoga zagorja, Leksikografski zavod Miroslav Krleža – u pripremi za tisak*)